

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με βάση τις αποφάσεις των ηγετών των χωρών-μελών της ΕΕ τον Οκτώβριο του 2014, έως το έτος 2030 θα πρέπει να επιτευχθεί μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% σε σύγκριση με το 2005. Αυτό αναμένεται να επιτευχθεί με α) μείωση κατά 43% στις εκπομπές των βιομηχανιών που υπόκεινται στο πανευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής (ΣΕΔΕ) (με αισθητά σημαντικότερο στην Κύπρο τον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής), και β) με μείωση κατά 22% (για την περίπτωση της Κύπρου) στους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας.

Οι εξελίξεις στους τομείς που υπόκεινται στο ΣΕΔΕ είναι περίπου δρομολογημένες, και οι οικονομικές επιπτώσεις σε ό,τι αφορά την ηλεκτροπαραγωγή στην Κύπρο θα είναι – εκτός σοβαρού απροόπτου – ελεγχόμενες. Η έμφαση του παρόντος άρθρου είναι στους τομείς που δεν υπόκεινται στο ΣΕΔΕ. Οι εκπομπές αυτών των τομέων προέρχονται από την καύση ορυκτών καυσίμων και τον τομέα των αποβλήτων, και είναι διάχυτες σε όλη την κυπριακή οικονομία, αλλά προέρχονται κατά κύριο λόγο από τον τομέα των μεταφορών και (σε μικρότερο βαθμό) από τη χρήση υγρών καυσίμων στα κτήρια. Το προηγούμενο νομοθετικό πακέτο της ΕΕ απαιτούσε μείωση των εκπομπών αυτών στην Κύπρο κατά 5% το 2020 σε σχέση με το 2005. Ο στόχος αυτός αναμένεται να επιτευχθεί, λόγω της οικονομικής ύφεσης και της επακόλουθης μείωσης στην κατανάλωση καυσίμων. Καμία ουσιαστική διαρθρωτική αλλαγή δεν έχει γίνει στη χρήση ενέργειας – απλώς με την οικονομική κρίση η Κύπρος «κέρδισε χρόνο».

Εφόσον η Κύπρος επανέλθει σε τροχιά σταθερής οικονομικής μεγέθυνσης τα επόμενα χρόνια, ο στόχος για τις εκπομπές εκτός ΣΕΔΕ έως το 2030 είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί. Στο άρθρο παρουσιάζονται μακροχρόνιες προβλέψεις της χρήσης ενέργειας και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2040 για τρία σενάρια: ένα «σενάριο αναφοράς», που χρησιμοποιείται από τις ενεργειακές αρχές της χώρας για την κατάστρωση του ενεργειακού σχεδιασμού της, και δύο σενάρια που περιλαμβάνουν την υιοθέτηση ενός βαθμιαία αυξανόμενου φόρου άνθρακα – ο οποίος ισοδυναμεί με έναν επιπλέον φόρο ανά λίτρο καυσίμου, ανάλογα με το περιεχόμενο κάθε καυσίμου σε άνθρακα. Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι, για να επιτευχθεί η μείωση εκπομπών κατά 22% στους τομείς εκτός ΣΕΔΕ, απαιτείται η θέσπιση ενός φόρου που θα αυξάνεται κάθε χρόνο έως